

Felhők és órák

– Kucsora Márta festészete –

Amikor villámlik és mennydörög, madárcsicsergés helyett megszólal a mobil készülék, vagy valamilyen váratlan esemény történik velünk, kiszélesítjük befogadó készségünket, és önkénytelenül is odafigyelünk a váratlan eseményre. Ezzel ellentétben, amikor tudatunkat, figyelmünket, szemünk irányát akarattunktól függően szűkítjük, önkényesen tesszük ezt, mert szeretnénk valamire jobban odafigyelni. Mindkét esetben benyomások befogadására készülünk fel. Festőként az önkényességet tudatos választásnak nevezzük, hiszen festészetünk tárgyát szabadon választhatjuk meg. Van, amit jobban szeretünk, mást kevésbé.

Mit szeret Kucsora Márta?

A természetes fény mennyiségének szempontjából két teljesen különböző köztes fény-közeget figyelhetünk meg. Hajnal és naplemente között féluTON a déli verőfényben süt legteljesebben, legtelítettebben a nap. A másik közeg a fény-fogyatkozásos nappal vagy a fény-fogyatkozásos éjszaka. A felhők nappal a nap fénye és közénk, éjjel pedig a csillagok fénye és közénk kerülnek. A felhők így is, úgy is elfedik, elnyelik előlünk a fényt. Kucsora Mártát elsősorban a nap fényét eltakaró, felhők között keletkező fény-fogyatkozásos párás jelenségek érdeklik. Szavai szerint „a finom misztikum”.

Amikor máshol fújnak a szelek, nyugodtan terpeszkednek, szélesednek fölöttünk a felhők, de amikor a hozzánk közelítő légtérben áramlanak a légtömegek, a felhők tüneményes alakzatokba bonyolódnak. Sűrűsödnek, ritkulnak, tülekednek, kavarnak, pillanatonként változnak, sötétednek és világosodnak, színesednek és szürkülnek. Ha felnézünk rájuk, egy idő után elveszítjük tájékozódó képességünket. Eltűnik fönt és lent, az irányok iránytalan gomolygásokban bonyolódnak önmagukba. Ha erre tévedne egy mérnök és megpróbálna órájával valamilyen égalatti jelenség, például a felhők gomolygási sebességének megméréseivel (amint ezt mondjuk egy repülőgép látszólagos útjának megmérésekor is teszi), bizony nem sikerülne neki. Az óra itt alkalmatlan eszköz. Az egyetlen készülék, amit egy mérnök, egy meteorológus ilyen körülmények között használhat, az a légnyomásmérő, a barométer. Ez egy higanyoszlop vagy rugós szerkezet segítségével a légnyomás erejét számszerűleg mutató készülék. A légnyomás a levegőnek a tengerszinten 1 cm²-re egy 760 mm magas higanyoszlop súlyával, 1033 g-mal nehezedő súlya, nyomása.

Az ilyen mérési eredmények azonban semmit sem mondanak arról, ami Kucsora Mártát a felhőkkel kapcsolatban érdekli. Más megmérhető viszont ott fönt az ég alatt nincsen. Ami pillanatról pillanatra formálódva keletkezik és elváltozik, annak megfigyelésére és képi rögzítésére a művész szemére van szükség. Amit nem figyelt meg egy művész, az tovaszáll, sohasem formálódik újra. A viharos időjárás Kucsora Mártának színes fény-fogyatkozásos légies fényesség. Amit ő nem festett meg, számunkra is tovaszáll, sohasem formálódik újra. Amit megfestett, az örökké formálódik szemünkben, újra, meg újra, meg újra...

Kucsora Márta fiatal nő, mindenfajta gyönyörre éhesen figyeli a világot, de mert született festő, elsősorban a szemén keresztül érkező szenzációkkal foglalkozik. Őt is, mint Magyarországon az új generációt, a valóság érdekli, és a valóságban fellelhető és közvetlenül megélhető szép. Munkáiban érezzük, hogy rendben van a világ. Rendben van, mert minden ellenkező modern állítás ellenére fellel a világban meglévő épet. Nem kísérlet, hanem megismerés és megszerethetőség tárgyának, még inkább alanyának tekinti a világot. Akkor is, ha munkáiból nem tudjuk meg, miért keletkeznek a

természeti tünemények, hiszen azok létrehozó okaival nem foglalkozik. Sem tudományos spekulációk, sem a tudományos gondolkodás általánosításai nem érdeklik.

Számára a lényeg a lényeg, hogy a látható valóság tüneményei természetesen szépek. Nem formálisan, hanem valóságosan, érzékszervi gyönyöröket is okozóan szépek. A természeti szépségek képeiben válnak esztétikai formákban és érzékszervi gyönyörökben egyaránt széppé. Egyszerre tesz eleget a valóság megidézésének és a vizualitás nyelvezeti ideáinak. Ezért csodálkozunk el képei előtt újra meg újra, és visszatérünk hozzájuk. Megszerettük őket, mint a szerelmesek. Nem tudunk nélkülük élni.

Kucsora Márta nem szakad el sem a természettől, sem a saját természetétől, de a mi természetünktől sem. Hisz abban, hogy amit mesterségesen létrehozunk – hiszen a kép akárhogyan tekintjük is, mesterséges képződmény, szellemi létező – csak akkor válik életképessé, ha visszahelyezzük a létezők forgatagába, és ott elfogadottá, együtt létezővé, koegzisztenciálissá válik.

Azt a koegzisztenciálissá vált sokaságot, ami kiállta az idő, a generációk próbáját, nevezzük kultúrának.

Budapest, 2004. október 18.